

VIRIS
PLURIMUM REVERENDO, AMPLISSIMO ATQVE DOCTISSIMO
DOMINO
JOANNI VALENTI-
NO VIEWEG,

Ecclesiæ Conicensis Pastori optimè merito,
Ut &

NOBILISSIMO, CLARISSIMO, DOCTISSIMO

DOMINO
DANIELI WO-
KENIO,

Rectori Scholæ Conicensis meritissimo, Olim Præceptori
Suo fidelissimo,

Affini impensè amando,

DOMINIS FAUTORIBUS ac AMICIS
suis æviternum suscipiendis

Præsentem Exercitationem Juridicam cum flagrantissimo perennis felicitatis voto Sacram esse voluit, debuit

RESPONDENS.

Conspectus.

Pœna adulterii tam duplicis, qv̄am simplicis I. casus ubi dicta
 pœnæ cessant II. mitiganda pœna, si
 innocens pars separata qvoad tho-
 rum & mensam in corpus peccavit,
 vel id fecit deserta ab altera parte III.
 mitigatur pœna consuescenti cum u-
 xore meretricio more viventi IV.
 ut & si innocens pro nocente inter-
 cessit. Quid si sub conditione inter-
 cessio facta? V. ob solum cona-
 tum adulterii pœna mitigatur VI. &
 tunc qv̄oq; si quis inuuptam, qv̄am
 maritam esse putabat, cognovit.
 VII. mitius etiam punitur, qui alte-
 rius sponsam adulteravit VIII. au-
 genda vero pœna ob concurrentem
 incestum IX. &, non obstante mariti
 intercessione, persuasionibus indu-
 cens uxorem capite puniendus X.

I.

Variat pœna Jure civili contra adulteros statuta, & L. Julia
 fuit relegatio *L. 5. ff. de Quest. L. 29. §. 2. ff. ad L. Jul. de
 adult.* deinde Constantinus M. Imp. capitalem statuit pœ-
 nam

A 2

nam

nam *L. 30. C. d. t.* Jure Carolino, Saxonico & Culmensi ob duplicatum adulterium in utroque conjugē est pœna capitis *art. 120. Const. Crim. Jus Culm. Lib. 5. P. 2. tit. 8. c. 1.* Carpz. *qv. 54. n. 14.* eademque in Saxonia marito ob simplex adulterium dicitur, fœminæ fustigatio & perpetua relegatio. *Struv. S. J. Civ. Exerc. 49. th. 50.* extra Saxoniam in utroque horum adulterantium est relegatio, vel incarcerationio *Stephan. & Clasen ad art. 120. Const. Cr.* Sic cœlebs cum nupta rem habuit, multis in locis huic fustigatio & relegatio dicitur, cœlibi pœna capitis, ob immissum falsum partum in alienam familiam *Hahn. ad Wesf. tit. ad L. Jul. de adult. n. 19.* Carpz. *Pr. Cr. qv. 53. n. 41.* Quamvis vero non ubique locorum hęc pœnæ uniformes sint, in nullo tamen loco adulteria convicta impunita relinquuntur.

II.

Sed casus sunt, in quibus, licet per leges loci adulterium adhuc capitali pœna vindicetur, ista tamen vel in univèrsum cessat, vel ad minimum mitigatur. In totum cessat, si, non supino vel affectato, justissimo tamen errore, quis alius uxorem cognoverit, quam suam esse putabat. Justissima enim ignorantia, quæ dolum & propositum excludit, veniam meretur, cum sine dolo ne quidem adulterium, *L. Julia coeundum, commissum intelligatur. arg. L. 12. ff. ad L. Jul. de adult. L. 4. C. de incest. & inutil. nupt.* In totum porro cessat pœna, si vir diu absens fuerit, & uxor ejus ex justo rumore crediderit, mortuum illum esse, hinc alii sese junxerit, maritus autem deinceps redierit *L. 11. §. 12. ff. ad L. Jul. de adult.* Immunis quoque à pœna habetur uxor, quæ vim passa, vel apud hostes, vel alia quacunqve ratione *L. 13. §. 7. L. 34. pr. ff. eod.* cum vis non minus quam error consentum excludat *L. 116. pr. ff. de R. J.* Si adulter vel adultera ante condemnationem vel post eam, pendente adhuc appellatione, sit mortuus, pœnæ quoque cessant, ut nec dotis similitumque persecutio amplius superfit, cum injuria mor-

re

te remissa intelligatur *arg. L. ult. ff. ad L. Jul. Maj. Gilhausen in arb. crim. c. 2. tit. 34. §. 8. n. 11. & tit. 18. n. 3. seqq.* Præscriptione pœna tollitur, si adulterium ante quinquennium commissum fuit *L. 11. §. 4. L. 29. §. 5. & 6. ff. ad L. Jul. de adult.*

III.

Ad leniendam vero & mitigandam ordinariam adulterii pœnam causa est, si pars innocens, separata ab altera quoad thorum & mensam, se adulterio polluit, quia est ignoscendum ei, qui, usu matrimonii destitutus, per iniquam viam ad eum contendit. *Carpz. Pr. Crim. qv. 67. n. 53. Bardili Diss. de Separat. quoad thorum & mensam th. 31. Ex eadem ratione mitiganda est pœna, si ex malitia pars altera averletur conjugem, & debitum conjugale exhibere ipsi detrectet c. 24. C. 27. qv. 2. aut ob morbum vel corporis inhabilitatem id præstare non possit. Carpz. qv. 61. n. 14. seqq. n. 30. seqq.*

IV.

Solutus cum alterius uxore convescens, quæ meretricio more vivit, & publicè se prostituit, mitigationem pœnæ impetrat, quia minor est injuria mariti, dum connivens pro lenone habendus, & talis mulier pellexisse adulterum præsumitur. *L. 22. C. ad L. Jul. de adulter. Berlich. P. 4. Concl. 27. n. 88. Finckelth. O. 5. n. 20. seqq.* Meretricio autem more vivere dicitur, non ex primi concubitu, sed plurium, unde ratio ordinis concumbentium hic habetur, & primus, qui cum illa concubuit, gladio punitur, secundus fustigatione, tertius mitiore pœna *Stryk ad Laut. tit. ad L. Jul. de adult. verb. masculus mitius & ipla uxor*

quoque poena ordinaria plectenda est *L. 13. §. 2. ff. d. t. Brunn. ad d. L. 23. C. eod. conf. Lauterb. ad ff. d. t. §. 7.*

V.

Intercessio partis innocentis pro adultero, aut injuriæ remissio, etiam si tacite facta per retentionem, aut admissum concubitum post compertum adulterium, moribus hodiernis mitigationem poenæ operatur. *Struv. §. 7. Civ. Ex. 49. tb. 33. Stryk in ll. M. ff. tit. ad L. Jul. de adult. §. 6. seqq.* Nisi sub conditione sit intercessio facta: si maritus magistratus permissu in pristino domicilii foro commorari possit, nam ea non impleta, nec marito ad leniendam poenam, intercessio uxoris proderit, quia, quod sub conditione susceptum, demum ab ejus eventu suum valorem impetrat *Finckelth. in Append. Observ. postb. 9. n. 6. seqq.* Innocentis intercessionem, ad mitigandam poenam, in jure esse fundatam, in genere negat *Brunn. Proc. Inquis. c. 9. n. 33.* cum ea quidem poenam civilem adulterii tollere, non autem publicam vindictam possit.

VI.

Solus criminis conatus, quod, ob maritum vel alium supervenientem, nondum tamen perfectum, etiam ad poenam gladii conanti dictandam non sufficit, sed mitior in eum statuenda poena. Dicitur enim in *L. 1. ff. Extraord. crim.* sollicitatores alienarum nuptiarum, itemque matrimoniorum interpellatores, etsi effectu sceleris potiri non possint, propter voluntatem perniciosæ libidinis extra ordinem puniendos esse. vid. *Ant. Matth. de Crimin. lib. 49. tit. 3. cap. 2. n. 7. 8. 10.*

VII.

Conanti non absimilis, qui credens mulierem maritatam esse, eandem corruptit, cum illa adhuc innupta sit. Cum enim re ipsa stuprum tantum, non adulterium commisit, quandoquidem nec alienarum nuptiarum sacrilegium, nec alienæ matris corruptio adest, etsi animum adulterandi habuerit, in talem mitior quoque quam adulterii pœna ordinaria, statuenda venit. *arg. L. 6. §. 1. ff. ad L. Jul. de adult. L. 30. §. 1. C. eod. Voet. ad ff. d. t. §. 17.*

VIII.

Etsi Jure civili sponsa pro nupta veniat, & in eam quoque adulterium committatur *L. 13. §. 3. ff. d. t. L. 7. C. de jure dot. pœna* tamen contra adulterum hic quoque mitiganda erit, quia per interpretationem sponsa tantum pro uxore habetur, revera nondum talis est. *Carpz. Pr. Crim. qv. 65.* Quod ad casum extenditur, si persona conjugata cum sponsa vel sponso alterius concubuerit, & partis offensæ remissio accesserit *Carpz. d. l. n. 86. seqq.*

IX.

Concurrunt vero quandoque circumstantiæ, ob quas ordinariæ pœna adulterii non remittenda, sed magis exasperanda est. Puta si maritus cum filia, noverca vel privigna concubuerit, & ita simul incestum commiserit. Duplicatum enim ab eo crimen fuit, quod graviorem quam adulterii pœnam deposcit *L. 8. ff. de Quæstion.* Nec in hoc casu, ubi in linea recta incestus cum adulterio conjunctus, intercessio innocentis pro nocente pœnæ mitigationem, ob sceleris

leris foeditatem, admittit. Struv. in *Jurispr. Rom. Germ. lib. 3. tit. 28. §. 19.* Nec quinque annorum praescriptione crimen incestus cum adulterio conjunctum perimitur *L. 39. §. 5. ff. ad L. Jul. de adult.*

X.

Qui multis verborum lenociniis alterius honestam uxorem sollicitavit, ut tandem in furtivos ejus amores consentiret, et si uxor supplex veniam à suo marito impetravit, & ob has circumstantias à judice etiam mitiore afficienda poena, adulter tamen ea propter non mitius puniendus, sed severius in eum animadvertendum erit. Nihil enim pro eo, quod poenae mitigationem svaderet, allegari potest, sed potius contra eum stant artes & insidiosae ejus blanditiae, quibus deceperat alterius uxorem. Ob has vero illi parcere velle, ratio non patitur. Gladii itaque poenae talis corruptor rectissime puniendus erit. Brunn. *Proc. Inquis.*

cap. 9. n. 36.

ULB Halle

3

002 178 486

56

VD 18

